VASILE ALECSANDRI - FOLLOWER OF BIEDERMEIER ROMANTICISM

Ionela-Maria Zegrean

PhD Student, Technical University of Cluj-Napoca, North University Center of Baia Mare

Abstract: Romanian language and literature is one of the fundamental subjects found in the school curriculum. The extent and complexity of the information, which are included in this disciplinary branch, make it a primary place in Romanian education. Based on the well-consolidated theoretical foundations of the written sources found in time, one of the sub-branches of this matter, namely, Romanian literature, has succeeded and still succeeds, to answer the questions of the seekers and fill the gaps of the researchers in the field.

To talk about Romanian literature is to talk about literary masterpieces, about the great authors who imprinted their thoughts, feelings on pieces of paper, which then, they have become memorable either by the veracity of the redacted events or by the undeniable talent of the one who is called author or poet.

Therefore, in this paper I propose to expose one of the most representative figures of the 19th century literature, namely, Vasile Alecsandri and to nuance some of the essential features of Biedermeier Romanticism whose adept he is and in whose works he finds himself with predilection.

For starters, I will present some data on the life of Vasile Alecsandri, after which I will make a brief presentation of the literary trend called romance, I will expose its two directions, the, I'm going to develop what Biedermier-type romance means, and finally, I will highlight some of the essential features of this type of current found in opera "Miorița" whose author is Vasile Alexandri himself.

Keywords: Romanian literature, Vasile Alecsandri, 19th century, Biedermeier Romanticism, Miorița

Tema acestei lucrări o constituie studierea unuia dintre cei mai importanți autori ai poporului român considerat „reprezentantul cel mai puternic, cel mai complet al gândirii și simțirii românești (…) gloria nediscutabilă a literaturii românești a secolului al XIX-lea”[1] după cum afirmă B.P Hașdeu, în 1897, într-o convorbire cu I. L. Caragiale, precum și reliefarea principiilor estetice specifice ale lui Alecsandri, ce fac posibilă încadrarea operei sale în specificul Biedermier.

Conform informațiilor din *Dicționarul literaturii române*, Vasile Alecsandri s-a născut la 14.VI.1818, în Bacău, fiind poet, prozator și dramaturg. Acesta era descendentul unei familii de mică nobilime, părinții lui fiind medelnicerul Vasile Alecsandri și Elena, fiica unui grec romanizat. Datorită faptului că tatăl său considera învățătura un factor esențial, în ceea ce privea dezvoltarea copiilor săi, asemenea celor doi frați ai lui, Catinca și Iancu care au primit ajutorul părintelui lor până la crearea unui statut, așa și Vasile Alecsandri s-a bucurat de acest sprijin. Astfel, la vârsta de zece ani, acesta a început să ia primele lecții în casa părintească, avându-l drept îndrumător pe Gherman Vida. Apoi, la un an diferență, a început să studieze la pensionul francez a lui Victor Cuénim, din Iași. Mai târziu, la decizia familiei sale, a fost trimis de la Iași la Paris pentru a-și continua studiile.

[1] Institutul De Lingvistică, Istorie Literară și Folclor al Universității „Alexandru Ioan Cuza”, *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1979, p. 21.

În capitala Franței, Vasile Alecsandri urma să studieze Medicina și Dreptul, dar după cum mărturisește, în evocarea despre Vasile Porojan, literatura părea a-i fi schimbat demersul[2]. Astfel, în octombrie 1835, viitorul scriitor ajunge să își ia, la Paris, bacalaureatul în litere și nicidecum în științe, precum dorea tatăl său.

În acest context, la trei ani după absolvirea facultății, din dorința acerbă, de a deveni un renumit scriitor francez, Vasile Alecsandri a debutat cu opere precum: *Zunarilla, Marie, Les brigands, Le petit rameau, Serata*. Aceste prime încercări ale sale, însă, nu au lăsat ecouri în spațiul literar francez și nu aveau să prevestească statutul de mai târziu de care avea să se bucure scriitorul. Drept urmare, la încheierea voiajului, organizat împreună cu Costache Negri și Nicolae Docan, în Italia, în 1839, perspectiva lui Alecsandri se schimbă. Astfel că, odată cu reîntoarcerea în țară, acesta a început să scrie în limba română.

Între anii 1840-1842, Vasile Alecsandri a fost codirector al Teatrului Național din Iași, alături de Mihail Kogălniceanu, Costache Negruzzi și profesorul P.M. Câmpeanu, fapt ce l-a încurajat să devină autor dramatic, începând a face adaptări după piese străine.

Înclinația spre poezia populară a apărut a apărut ulterior, odată cu ultimele sale excursii în Moldova, ceea ce a însemnat că din 1848 destinul său scriitoricesc să-și găsească cu adevărat calea. Poezia *Steluța*[3] a fost prima creație prin care s-a remarcat, urmând ca ulterior să fie recunoscut „ca un culegător de literatură populară”[4], ca autor de poezii descriptive și de mari poeme epice.

Luând în vizor sprecificul operelor sale, putem afirma cu ușurință că acestea se încadrează cu precădere în curentul romantic. Înainte de analiza fenomenului însuși este necesară o analiză semantică a termenului în sine, ce permite a observa că acesta a cunoscut o evoluție în ceea ce privește asocierea mai multor sensuri care i-au fost atribuite treptat. La început cuvântul „romantic”, în Anglia (1659) și în Franța (1675), era cunoscut cu un singur sens „românesc”, apoi i-a fost atribuit cel de-al doilea „extravagant”, după care au urmat termenii „absurd” și „pitoresc”. În cele din urmă, i-a fost oferit un sens mult mai larg și complex, de mișcare literară a marilor literaturi occidental europene, dar nici acesta nu părea a-l cuprinde în esență: „Chemat la viaţă cu funcţia modestă a unui sinonim, personalizat de Rousseau într-un sens liric, folosit spre sfârşitul secolului al XVIII-lea sub impulsul Şcolii de la Jena ca antonim (opusul termenului clasic), devenit, în fine, substantiv abstract, el părea a-şi fi luat locul printre uneltele spiritului uman spre 1830”[5]. Cu toate acestea, actualmente, termenul a rămas cunoscut drept acea „mișcare artistică și literară aparută la sfârșitul secolului al XVIII-lea în Anglia și la începutul secolului al XIX-lea în Franța, ca o reacție împotriva clasicismului și a regulilor lui formale, care a preluat tradițiile naționale și populare, promovând cultul naturii, lirismul, fantezia și libertatea de expresie”[6].

Dacă a oferi o definiție unui curent precum romantismul este o încercare destul de dificilă, având în vedere încercarile lui Paul van Tieghen care a inventariat peste 150 de definiții expuse în cartea *Le mouvement romantique,* identificarea etapelor și a trăsăturilor specifice s-a realizat cu destulă ușurință.

Cea mai veridică și mai completă elaborare a periodizării și identificării principalelor trăsături ale acestui curent a realizat-o Virgil Nemoianu, în cartea sa din 1998, *Taming of Romanticism*. Acesta bifurcă romantismul în două părți. Prima parte se referă la anii anteriori

[2] Vasile Alecsandri, *Pasteluri. Chiriţa în Iaşi sau Două fete şi-o năneacă. Balta-Albă. Istoria unui galben şi a unei parale. Vasile Porojan*, Sigma ,București, 2014, p. 8.
[3] Steluța – elegie adresată fostei sale iubite Elena Negri
[4] Mircea Gheorghe, *Un poet la întâlnire cu istoria: Vasile Alecsandri* în „Pagini românești”, iulie , 2014, p. 3.
[5] Vasile Alecsandri, *Introducere la scrierile lui C. Negruzzi,* în vol. *Vasile Alecsandri*. *Dridri. Proză II*, București, Minerva, 1872 , pp. 44-46.
[6] Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Alexandru Rosetti”, *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Academia Română, București, Editura Univers Enciclopedic, 2009, p.1230.

anului 1815, fiind numită perioada Romantismului Înalt (High Romanticism), pe când cea de-a doua, numită Bierdermier Romanticism, este aferentă anilor post 1815, cuprinzând mai cu exactitate, anii dintre 1815-1848.

Romantismul Înalt s-a dezvoltat în epoca Revoluției franceze și a imperiului, în câteva țări occidentale, cum ar fi: Anglia, Germania și Franța, având drept caracteristici un radicalism ideologic, coerență, vizionarism, simț cosmic, integrarea contrariilor, misticism și intensitate pasională. Biedermier-ul, în schimb, aparține, conform unui studiu al lui Friedrich Sengle[7], preponderent literaturii germane, caracterizat fiind de accentuarea valorilor domestice, intimism, pasiuni temperate, confort spiritual, socialitate, militantism, conservatorism, ironie și resemnare. Fapt ce susține ideea lui Virgil Nemoianu, conform căreia la baza acestui curent de influență biedermieră există „un anumit model social și uman, care incorporând valori și atitudini istorice, servește drept standard pentru aspirațiile unor segmente din sociatate și formează forma manifestărilor culturale”[8].

Analizând din această persepctivă literatura română, se poate afirma cu ușurință faptul că: „Începuturile literaturii noastre artistice, în sensul modern al termenului, au fost legate uneori de apariția romantismului” [9]. În acest context, Nicolae Manolescu în *Istoria critică a literaturii române* încadrează romantismul românesc între perioada aferentă publicării primelor opere de factură lirică a lui Cârlova (1830) și Eminescu. Ca urmare, romantismul românesc este de tipul Biedermier, dat fiind încadrarea în epoca romantică specifică perioadei 1815-1848, cât și faptului că, în perioada debutului primului tip de romantism, literatura românească se încadra încă curentelor de tip neoclasicim și iluminism.

Revenind la figura emblematică a lui Alecsandri, este demn a aminti faptul că romantismul Biedermier a cuprins întreaga creație a poetului, manifestându-se cu precădere în categoria creațiilor sale de factură epică, și-n special a baladelor.

Conform opiniei lui Al.I.Amzulescu[10], există trei straturi tematice ale baladei populare: unul arhaic, altul medieval și un altul păstoresc și familial, dar preferința lui Alexandri are influența spiritului Biedermier, acesta preferând să abordeze în creția sa doar ultimele două concepte.

Înclinația spre Biedermier a lui Alexandri este vădită preponderent în *Miorița*, una dintre cele mai importante balade populare ale scriitorului, considerată de altfel, și una dintre „marile mituri naționale ale românilor”[11].

Tema operei este, în esență de tip biedermier, fiind o temă pastorală, ce surprinde, în mod idilic, esența vieții la sat, loc în care se „oglindește un specific etnic”[12].

Compoziția este realizată întocmai în aceeași manieră. Acțiunea se realizează pe două planuri, unul terestru, țărănesc reprezentat de o natură liniștită și de tipul omului blând și la polul opus, unul cosmic, mitic, dominat de izbucnirea unui sentiment ugigaș care agită stihiile. În ciuda dinamicii existente și a mișcărilor de amploare desfășurate de-a lungul creației, accentul nu cade pe întâmplarea propriu-zisă, ci fiind considerată „un testament liric, jumătate mărturisire, jumătate exprimare a dorinței, mai degrabă vizionar decât pragmatic”[13] nucleul

[7] Rene Wellek and Austin Warren, *Theory of Literature*, Penguin Books, London: 1968, trad. René Wellek. Austin Warren, *Teoria literaturii*, Bucuresti, 1967.

[8] Virgil Nemoianu, *Taming of Romanticism*, European Literature and the Age of Biedermeier, 1984, trad. *Îmblânzirea Romantismului* - Literatura europeană şi epoca Biedermeier, ed. a II-a , Curtea Veche, București,1992, p. 34.

[9] Garabet Ibrăileanu, *Influențe străine și realități naționale*, în *„*Viața românească*”,* nr.2,1925, p. 16.

[10] Alexandru Amzulescu, *Balade populare românești*, vol. I, București, Editura pentru literatură, 1964, p. 465.

[11] Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii*, Pitești, Paralela 45, 2008, p. 226.

[12] *Ibidem*, p. 223.

[13] *Ibidem*.

central îl constituie efectul persuasiv. Astfel, se instaurează ordinea, se diminuează conflictul într-o manieră artistică „prin denaturarea morții crude în spectacol nupțial fastuos”[14].

Așadar, fire patriotică, Alexandri a imprimat și paginile sale de creație cu această nuanță, transformandu-și opera într-o creație culturală de talie majoră, emblematică pentru întreg neamul românesc. Fiind „lirică, imaginativă și feerică în subsanța ei profundă, *Miorița* este (și va rămâne) capodopera lui Alexandri”[15].

Deși era îndreptat înspre direcția romantismului biedermier, Alexandri nu avea intenția de a fi fidel folclorului, ci el încerca să-l remodeleze, să-și imprime propria amprentă, pentru a-și îndeplini obiectivul său propriu, care era acela de a oferi documente asupra specificului local. Remodelarea operelor s-a realizat în direcția formei culte, iar faptul că poporul românesc a ajuns să se identifice în ele, a condus la succesul lor de mai târziu.

Astfel, întreg amalgamul de texte aparținând lui Vasile Alexandri reprezintă o operă poetică personală, reprezentativă pentru vremurile de demult ale societății românești, scriitorul fiind, prin excelență, o personalitate memoriabilă.

BIBLIOGRAPHY

Alecsandri, Vasile, *Pasteluri. Chiriţa în Iaşi sau Două fete şi-o năneacă. Balta-Albă. Istoria unui galben şi a unei parale. Vasile Porojan*, Sigma, București, 2014.

Amzulescu, Alexandru, *Balade populare românești*, vol. I, București, Editura pentru literatură, 1964.

Gheorghe, Mircea, *Un poet la întâlnire cu istoria: Vasile Alecsandri* în „Pagini românești”, iulie, 2014.

Ibrăileanu, Garabet, *Influențe străine și realități naționale*, în „Viața românească*”,*nr. 2, 1925.

Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan - Alexandru Rosetti”, *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Academia Română, București, Editura Univers Enciclopedic, 2009.

Institutul De Lingvistică, Istorie Literară și Folclor al Universității „Alexandru Ioan Cuza”, *Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1979.

Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii*, Pitești, Paralela 45, 2008.

Nemoianu, Virgil, *Taming of Romanticism,* European Literature and the Age of Biedermeier, 1984, trad. *Îmblânzirea Romantismului* - Literatura europeană şi epoca Biedermeier, ed. a-II-a, București, Curtea Veche, 1992.

Alecsandri, Vasile, *Introducere la scrierile lui C. Negruzzi,* în vol. *Vasile Alecsandri. Dridri. Proză II*, București, Minerva, 1872.

Wellek, Rene and Warren, Austin, *Theory of Literature,* Penguin Books, London, 1968, trad. Wellek, René and Warren, Austin, *Teoria literaturii*, București, Editura pentru literatură universal, 1967.

[14] *Ibidem,* p. 224.
[15] *Ibidem*.